

Nr 467

Av herr Lothigius m. fl., om en fullständigare rening av avloppsvatten.

(Lika lydande med motion nr 371 i Första kammaren)

Föroreningen av de svenska vattendragen fortgår i en utsträckning som, om inte åtgärder vidtages, kommer att leda till allvarliga hygieniska brister. Avloppsvattnet förorenar våra vattendrag på många olika sätt. En av de omedelbart iakttagbara konsekvenserna är för det första nedsmutsningen och för det andra syretäringen i vattendragen som bl. a. leder till försämring av fiskbeståndet och i svårare fall total fiskdöd. Till detta kommer den bakteriologiska föroreningen som allmänheten får erfarenhet av genom att flera av våra tidigare utomordentliga badplatser blivit belagda med badförbud.

Detta är ett problem som varit under observation under mycket lång tid. Under tiden efter andra världskriget har också en omfattande utbyggnad av reningsverk skett i våra städer och samhällen. Dessa reningsverk är i stort sett av två olika typer. Dels det s. k. lågradiga reningsverket, vilket uppgift är att genom mekanisk avslamning av avloppsvatten motverka den direkta nedsmutsningen av vattendragen. Den andra typen är de s. k. höggradiga reningsverken för biologisk rening av avloppsvattnet, vilken gör det möjligt att minska den syretäring som annars uppkommer i de sjöar där avloppsvattnet utsläpps.

De reningseffekter som ernås med ovan nämnda reningsverk förbättrar naturligtvis situationen för recipienterna. Men inga av de nu förekommande reningsverken har förmåga att fränkskilja de i avloppsvattnet ingående närsalterna i form av fosfor och kväve. Dessa föroreningar är av utomordentlig betydelse inte minst därför att de förekommer i lösta former och således kan föras med avloppsvattnet utomordentligt lång väg.

Närsalterna ger genom sin gödnings effekt upphov till sekundära föroreningar i form av ökad växtlighet av vassar och en riklig planktonutveckling i vatten. Genom föroreningar av närsalter kan därför en sjö som utgör recipient för avloppsvatten från en långt avlägsen föroreningskälla helt förändra karaktären.

Känsligheten för närsalter är framför allt stor i våra insjöar, men även kustområden framför allt inom Stockholms skärgård visar tydliga tecken på inverkan av närsaltsutsläppen.

De två tidigare nämnda förekommande formerna av reningsverk har mycket ringa reduktionseffekt på fosfor och kväve. Som exempel kan nämnas att ett reningsverk med en 95-procentig reduktion av den s. k. biokemiska föroreningen oftast endast förmår reducera närsalterna med 25—30 procent.

I dag finns emellertid fullt utarbetade reningsmetoder baserade på kemisk fällning med tillsats av aluminiumfosfat eller järnklorid, varvid man kan minska fosforutsläppet med ända till 95 procent. Även kvävemängden kan minskas genom avdrivning av kvävegas till atmosfären.

Sådana reningsmetoder brukar oftast benämnas tredje steget och skulle kunna utgöra ett komplement till de tidigare nämnda mekaniska och biologiska reningsprocesserna. Kostnaderna för en sådan långtgående rening av avloppsvattnet skulle emellertid bli av en sådan storleksordning att något reningsverk baserat på trestegsmetoden ännu icke kommit till utförande i någon större skala.

Kostnadsstegringen torde med de nu kända metoderna uppgå till mellan 50 och 100 procent av den tidigare reningskostnaden. Denna höga reningskostnad måste givetvis vägas mot önskvärdheten av att erhålla renare vattendrag. Om inte föroreningarna av de svenska vattendragen skall taga sådana proportioner att det inte är möjligt att komma till rätta med problemet måste frågan om närsaltsreduktionen bli föremål för beaktande vid anläggande av reningsverk för städer och tätorter.

Det torde härvid i första hand vara fråga om statliga åtgärder för att stimulera en utbyggnad av reningsverken.

Dessa stödåtgärder torde dels kunna få formen av förhöjda statsbidrag till reningsanläggning för närsaltsreduktion. Dels bör generösare avskrivningsmöjligheter kunna stimulera enskilda företag till förbättrade reningsanläggningar.

Med stöd av ovanstående hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning angående åtgärder för införande av fullständigare rening av avloppsvatten.

Stockholm den 25 januari 1967

Carl-Wilh. Lothigius (h)

Jöns Nilsson (h)

Carl Eric Hedin (h)

Erik Tobé (fp)

i Bästekille